

SOS mod Racisme

Nørre Allé 7, 2200 Kbh. N.
sos@sosmodracisme.dk
www.sosmodracisme.dk

Til: uim@uim.dk; nrb@uim.dk;

3. november 2017

Høringsvar fra SOS mod Racisme på:

Udkast til lov om ændring af udlændingeloven (Indkvartering og forsørgelse af flygtninge og asylansøgere m.fl., og advisering af kommunerne om visse afgørelser i klagesager)

SOS mod Racisme takker for at få det ovennævnte lovudkast sendt i høring.

De ændrede lovtekster er nummereret med 1 – 7 i lovudkastets side 1-2, og SOS mod Racisme vil kommentere under disse punkter.

1., 6. og 7. Disse tre punkter er her behandlet først, da de alle omhandler ophævelse eller afslag på forlængelse af opholdstilladelse, og punkt 6 og punkt 7 desuden problemer om indkvartering, og om hvem der betaler for opholdsudgifter i tiden derefter.

Ad punkt 1. Punkt 1 omhandler personer med midlertidig flygtningestatus efter Udlændingelovens § 7,3.

SOS mod Racisme er enige i, at det er en god idé at Udlændingestyrelsens afvisninger af forlængelser af opholdstilladelser efter § 7,3 automatisk påklages til Flygtningenævnet, når afgørelsen er taget, efter at flygtningen er gjort bekendt med afgørelsen. Det må dog være en forudsætning, at der samtidig indføres klageadgang, og at flygtningen får at vide at han/hun kan klage og indsende supplerende oplysninger til Flygtningenævnet inden for en tidsfrist på 3 måneder. Samtidig bør der gives fri advokatbistand hertil. Advokaten vil både kunne indbringe oplysninger om generelle sikkerhedsforhold i det land, som flygtningen har statsborgerskab i, og ansøge om genoptagelse af asylsagen efter §7,1 eller § 7,2, idet der kan være fremkommet nye oplysninger eller ny dokumentation siden sagen blev afgjort. Hvis flygtningen først ved ophævelse eller ved afvisning af forlængelse af opholdstilladelsen oplyser, at han/hun har været udsat for tortur, skal flygtningen have mulighed for at få foretaget en lægeundersøgelse herfor, idet der så kan være et individuelt grundlag for asyl.

Flygtningen kan ved ankomsten til Danmark have været så traumatiseret, at han/hun ikke har magtet at fortælle om udsættelse for tortur, eller han/hun har måske ikke haft tillid nok til det danske asylsystem dengang.

Således vil Danmark også kunne undgå at skulle finde og hjemkalde en torturoverlever, der allerede er blevet udsendt til hjemlandet og evt. ny tortur, som det tidligere har været tilfældet.

Ad punkt 6 og 7. I bemærkningerne til lovforslaget pointeres hvilke forudsætninger der normalt kan ligge til grund for at midlertidige opholdstilladelser kan ophæves.

Ophævelse af opholdstilladelser for somaliere er omtalt i lovforslaget. Udlændingestyrelsens vurdering af, at forholdene i Somalia var så fredelige, at flygtningene kunne hjemsendes til landet, byggede på at Flygtningenævnet havde afvist forlængelse i 5 sager, de to sidste i efteråret 2016. Men i al den tid, Udlændingestyrelsen har gennemgået somaliersager, er volden eskaleret i Somalia!

Selv om den Somaliske regering officielt har magten i Mogadishu og nogle andre store byer, har al-Shabaab i realiteten magten i byerne om natten – eller de kan i hvert fald operere i byerne nogenlunde frit om natten. De kan fx trænge ind og dræbe personer, der er mistænkt for spionage, eller som er deserteret fra eller har nægtet at lade sig indrullere eller gifte sig med soldater i al-Shabaab. Det beskrives i rapporten fra Udlændingestyrelsens, Udlændingeministeriets og Dansk Flygtningehjælp Somalia-rapport, der udelukkende bygger på interviews i Kenya, da det var for risikabelt for delegationen, der skulle undersøge forholdene, at opholde sig i Somalia. Af interviews i rapporten fremgår, at al-Shabaab, skønt stærkest i landområderne, kraftigt har infiltreret storbyerne, og at de overvåger trafikken til storbyerne og også ruten mellem lufthavnen og selve Mogadishu, hvilket gør det farligt at komme til Mogadishu.

Som det er nævnt i det aktuelle lovforslag, har flere somaliere og sammenførte familiemedlemmer til dem allerede fået ophævet deres opholdstilladelse. Nogle er allerede udsendt til Somalia på et forkert grundlag. Efter SOS mod Racismes opfattelse kan tilbagesendelse til Somalia være refoulement og dermed en overtrædelse af den europæiske menneskerettighedskonvention (EMRK) artikel 3, Flygtningekonventionen, og Konventionen mod Tortur.

I sådanne tilfælde er det derfor vigtigt, at flygtningene har tid til at indsamle dokumentation om de generelle forhold i landet, således at de kan fremføre deres sager både over for Flygtningenævnet og for UNHCR hvor igennem FN i det mindste midlertidigt kan anmode Danmark om at stoppe en udsendelse, til spørgsmålet om refoulement er undersøgt tilbunds. Sagerne vil tillige i nogle tilfælde kunne indbringes for internationale organer, herunder Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, FN's Menneskerettighedsråd og I-CAT.

Udlændingestyrelsen har i marts 2017 sammen med Udlændingeministeriet og Dansk Flygtningehjælp udgivet en rapport om Somalia: *South and Central Somalia Security Situation, al-Shabaab Presence, and Target Groups - Report based on interviews in Nairobi, Kenya, 3 to 10 December 2017*. Det var for farligt for rapportørerne at opholde sig i Somalia pga. manglende sikkerhed, bl.a. beskrives det i rapporten som farligt at befinde sig på ruten mellem lufthavnen og Mogadishu, som overvåges nøje af al-Shabaab. Rapporten indeholder mange advarsler om krigshandlinger og tilfældig vold og vold mod civile. Først i rapporten er indeholdt en disclaimer, der siger, at den ikke er konklusiv i forhold til bestemmelse af flygtningestatus eller asyl. *"The report at hand does not include any policy recommendations or analysis. The information in the report does not necessarily reflect the opinion of the Danish Immigration Service or the Danish Refugee Council. Furthermore, this report is not conclusive as to the determination or merit of any particular claim to refugee status or asylum. Terminology used should not be regarded as indicative of a particular legal position."*

Udenrigsministeriet vurderer på sin hjemmeside i dag sikkerhedssituationen i landet således:

"Der er en meget stor risiko for terrorangreb i Mogadishu og en stor risiko for terrorangreb i resten af Somalia, herunder mod turister og andre rejsende.

Udenrigsministeriet fraråder alle rejser til Somalia, og opfordrer danskere til at forlade landet som følge af krigshandlinger, manglende intern sikkerhed, kampe, selvmordsbomber, omfattende kriminalitet og betydelig risiko for terrorhandlinger mod vestlige organisationer. Sikkerhedssituationen er alvorligst i den sydlige og centrale del af Somalia og i Puntland.

Der er stor risiko for bortførelser af vesterlændinge i hele Somalia. Risikoen er væsentlig forhøjet i Mogadishu, herunder på steder hvor der er mange udlændinge, samt i grænselandet.

Somalia har længe været et land uden et fungerende regeringsapparat, hvor forskellige fraktioner i de interne konflikter opererer som lokale myndigheder uden respekt for menneskeliv, lov og orden. Der er omfattende problemer med landminer i Somalia, og man kan ikke forvente, at der er opsat advarsel herom. ”

Flere somaliere, som har fået ophævet deres opholdstilladelse, er faktisk blevet tilbagesendt til Somalia, samtidig med, at volden er eskaleret siden 2016 og især i 2017. Senest har der d. 14. oktober 2017 været et stort terrorangreb i et vejkryds tæt på regeringshovedkvarteret i Mogadishu med over 300 dræbte.

Det er både flere voldelige begivenheder, flere døde i kampe mellem militante og mere dødsvold mod civile. I en nylig publikation om væbnede konflikter i Afrika, hvor der særligt er fokus på Somalia, ACLED, er det anslået, at antal dødsfald pga. volden nu er steget til 400 – 500 dødsfald om måneden. I afsnittet om Somalia står, at det fortsat er det land i Afrika i 2017, der er mest hærget af væbnede konflikter:

”Somalia continues to be the most conflict-affected country in Africa in 2017 with 1,537 organized violent events. By comparison, South Sudan is the second most violent state, with 686 organized violent events thus far this year. Somalia has also incurred the most reported fatalities thus far this year (3,287 reported fatalities). While battles continue to result in the most reported fatalities (56% of all reported fatalities this year), the proportion of reported fatalities stemming from battles has decreased in recent years. But reported fatalities stemming from both remote violence as well as violence against civilians have both increased during this time – with Al Shabaab being the primary perpetrator of both of these types of violence. The lethality of violence (number of reported fatalities per conflict event) against civilians has been on the rise since”

ACLED, Armed Conflict Location & Event Data Project: REAL-TIME ANALYSIS OF AFRICAN POLITICAL VIOLENCE, SEPTEMBER 2017

<http://www.fln.dk/~media/FLN/Materiale/Baggrundsmateriale/2017/10/06/10/46/soma595.ashx>)

Ud over konflikter mellem al-Shabaab og Somalias egne regeringsstyrker, Amisions styrker under Den Afrikanske Union og etiopiske styrker, pågår en række andre væbnede konflikter, bl.a. mellem Islamisk Stat i Puntland, og USA, som netop har indledt luftbombardementer. Desuden foregår der voldelige konflikter mellem forskellige klaner, og nogle forretningsfolk har egne militser, der også kan være involveret i voldelige begivenheder.

Kort efter omtalen af, hvor mange somalieres sager Udlændingestyrelsen har gennemgået i efteråret 2016, og i hvor mange tilfælde en opholdstilladelse er blevet ophævet, står der i lovforslagets bemærkninger (side 23 – 24):

*”Spørgsmålet om forlængelse af opholdstilladelse vil endvidere skulle afgøres under inddragelse af relevant praksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol. I tilfælde, hvor de generelle forhold i sig selv har begrundet beskyttelsen, skal der meddeles afslag på forlængelse, hvis situationen i det pågældende land eller område har udviklet sig på en sådan måde, at der ikke længere er grund til at antage, at enhver vil være i reel risiko for at blive udsat for overgreb i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 3 alene som følge af den blotte tilstedeværelse i landet. Ved vurderingen heraf vil der bl.a. kunne lægges vægt på en ændring af den væbnede konflikt, der begrundede beskyttelsen, **herunder militære eller geografiske ændringer eller et fald i antallet af civile ofre**. Udviklingen i det pågældende land eller område vil kunne føre til afslag på forlængelse, selvom situationen fortsat er alvorlig, skrøbelig og uforudsigelig”.*

Men der har jo netop været tale om en stigning i antallet af døde, og en stigende andel af dræbte civile i konflikterne i Somalia. Og vedrørende de militære eller geografiske ændringer, har det fx været

nødvendigt at flytte internt fordrevne til andre lejre, de etiopiske styrker har måttet trække sig fra nogle byer, og IS har indtaget en by ved kysten, hvor USA nu er begyndt et luftangreb med bomber.

Det er uforståeligt, at Udlændingestyrelsen i så høj grad har benægtet den farlige situation i landet, hvor volden på civile er eskaleret i samme periode, og at den har truffet så mange forkerte afgørelser! Det giver mindelser om Tamilsagen! Vi har i Tamilsagen set et idylnotat, der så bort fra virkeligheden i Sri Lanka. Under den tidligere socialdemokratisk-radikale regering har vi set en Eritrea-rapport fra Udlændingestyrelsen, hvor en af de interviewede og de to embedsmænd, der havde gennemført undersøgelsen trak sig, da de ikke kunne stå inde for den, fordi deres udsagn var blevet mistolket i rapporten og rapporten ikke gav et reelt billede af virkeligheden i Eritrea. Måske skulle man hellere bygge på internationale, uvildige rapporter, fx fra FN og fra menneskerettighedsorganisationer?

SOS mod Racisme mener desuden: Det er i forbindelse med vurderingerne af de generelle sikkerhedsforhold i landet meget beklageligt, at Flygtningenævnet ikke mere kan benytte sig af ekspertisen fra ansatte i Udenrigsministeriet og fra eksperter indstillet af Dansk Flygtningehjælp. Det var de to medlemmer af de tidligere nævn, som havde bedst mulighed for at sætte sig ind i forholdene i de enkelte lande. Vi ønsker desuden, at Flygtningenævnet reelt ville være et uvildigt domstolslignende råd, eller en domstol med tilknytning af eksperter, der reelt var uvildige og ikke ansat i et ministerium. Når Flygtningenævnet kan finde, at forholdene generelt er blevet sikre, selv hvor det modsiges af realiteterne, *kan* det skyldes manglende viden om forholdene, *eller* at de af nævnets repræsentanter, der er ansat i Udlændingeministeriet, er loyale over for deres arbejdsgiver, som ønsker flest mulig flygtninge hjemsendt.

Vi mener at Udlændingestyrelsen bør give de berørte somaliere deres opholdstilladelse tilbage straks, og stoppe for alle udsendelser til Somalia, der ikke er helt frivillige, pga. de voldsomme konflikter og den manglende sikkerhed i Somalia.

Ved ophævelser efter punkt 6 og 7 indbringes sagen automatisk for Flygtningenævnet. Vi vil ligeledes her foreslå, at flygtningen samtidig får at vide at han/hun kan klage og indsende supplerende oplysninger til Flygtningenævnet om asylmotiv og tilknytningen til Danmark og om særligt belastende forhold ved en hjemsendelse inden for en tidsfrist på 3 måneder. Der bør gives fri advokatbistand hertil. Det ville så også medføre, at en flygtning med beskyttelsesstatus efter §7,2 kan ansøge om genoptagelse af asylsagen efter §7,1. Hvis Udlændingestyrelsen eller Flygtningenævnet ikke tidligere har sørget for, at flygtningen har fået en lægeundersøgelse ved påstået tortur, må dette også gennemføres inden sagen kommer for Flygtningenævnet, idet det potentielt vil kunne føre til et individuelt grundlag for asyl.

Et eksempel er omtalt i en kronik i Politiken, 27. februar 2017. En 33-årig mand, med ophold i Danmark i 8 år, som fik ophold efter §7,2, dvs. efter de generelle forhold i landet. Han havde en dødsdom fra en klan hængende over sig i Somalia, og burde måske have haft konventionsstatus efter § 7,1.

Vedrørende flygtninge, der har fået ophævet eller ikke fået forlænget deres opholdstilladelser af Udlændingestyrelsen:

Ved indbringelse for Flygtningenævnet bør opholdstilladelsen automatisk forlænges til der foreligger en endelig afgørelse fra Flygtningenævnet, og de berørte bør bevare deres normale dagligdag og forsørgelsesgrundlag indtil da.

2. Vi kan ikke se, hvorfor udlændinge, der er dømt en betinget eller en ubetinget straf eller anden strafferetlig retsfølge, der indebærer mulighed for frihedsberøvelse for en lovovertrædelse her i landet, ikke skulle have mulighed for at flytte i egen bolig eller få et lønnet arbejde.

SOS mod Racisme opfordrer til, at forslaget ikke fremsættes, eller at det forkastes.

3., 4. og 5. SOS mod Racisme er enige i, at en mindreårig skal have lov at bo sammen med sine forældre, med mindre det er til skade for barnets tarv. Desuden at en forælder har krav på at bo sammen med sit barn, hvis forælderen kommer hertil som familiesammenført – med mindre det er imod barnets tarv. Og at en mindreårig med eget barn frivilligt skal have lov at bo sammen med sine forældre og sit barn – eller evt. ægtefællens forældre og barn – hvis han/hun ønsker det, med mindre det er imod barnets tarv.

Hvad angår forsørgelsespligt i punkt 3 og 4, mener vi det er rigtigt, at det er forældrene, der principielt skal forsørge barnet. Omvendt mener vi også, at Danmark har pligt til at ernære de børn, hvis forældre ikke selv kan forsørge det. Vi har flere gange skrevet imod Integrationsydelsen som udgør ca. halvdelen af den normale kontanthjælp, og som ligger under den tidligere fattigdomsgrænse. Hvis forældre, der forsørges på integrationsydelse, skal have et eller flere børn mere boende, skal de selvfølgelig kompenseres med en højere integrationsydelse, samt det fulde beløb af "børnechecken".

Ad pkt. 5: Når det gælder en teenagedatter, som selv er blevet mor, og som vil flytte hjem til sine forældre (eller svigerforældre) med sit barn og sin mand, mener vi, at hvis denne nye, unge familie ikke kan klare sig selv, må personerne i den også være berettiget til forsørgelse fra det offentlige.

SOS mod Racisme mener i øvrigt også, at ældre familiemedlemmer, fx en voksen flygtnings mor eller far eller forældre, uanset om der er plads til det efter den kommunale flygtningekvote, og uanset Dublinforordningen bør have mulighed for at bo sammen med deres barn/børn og familie i Danmark, hvis begge parter ønsker det, med forsørgelse fra det offentlige, hvis de ældre familiemedlemmer ikke er økonomisk selvforsørgende.

For SOS mod Racisme,

Anne Nielsen,
Næstformand